

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Konieczność priorytetowego traktowania Afryki: punkt widzenia europejskiego społeczeństwa obywatelskiego”

(2006/C 195/25)

Dnia 14 lipca 2005 r., Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, działając na podstawie art. 29 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowił sporządzić opinię w sprawie: „Konieczność priorytetowego traktowania Afryki: punkt widzenia europejskiego społeczeństwa obywatelskiego”

Sekcja ds. Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 4 maja 2006 r. (Sprawozdawcą był Adrien BEDOSSA).

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17-18 maja 2006 r. (posiedzenie z dnia 18 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 125 za, przy 1 głosie wstrzymującym się, przyjął następującą opinię:

Streszczenie

Niniejsza opinia z inicjatywy własnej została przygotowana przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny na podstawie doświadczeń jego komitetu monitorującego AKP-UE, który od wielu lat obserwuje wdrażanie porozumienia z Kotonu i aktywnie uczestniczy w opracowywaniu i wdrażaniu porozumień o partnerstwie gospodarczym wraz z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego krajów AKP.

Komunikat ⁽¹⁾ Komisji Europejskiej skłania Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny do sporządzenia bilansu zaangażowania podmiotów niepaństwowych we wdrażanie porozumienia z Kotonu oraz polityki pomocy na rzecz rozwoju prowadzonej przez UE. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zalem stwierdza, że polityki te zbyt często były przedmiotem niedotrzymanych obietnic, tak po stronie europejskiej jak i afrykańskiej. W przeszłości zauważalna była rozbieżność między deklarowanymi intencjami a praktyką w terenie, a przeciw działania w ramach pomocy są bezużyteczne, jeśli nie są przygotowane lokalnie.

Porozumienie z Kotonu jest przede wszystkim umową między państwową, która nie pozostawia wystarczająco dużo miejsca działaniom społeczeństwa obywatelskiego w terenie. Poza tym nawet pomoc i mechanizmy przewidziane w tych ramach rzadko przynosiły oczekiwane rezultaty.

W związku z tym, a także biorąc pod uwagę opóźnienia w nabywaniu zdolności do samodzielnej i skutecznej działalności ze strony stowarzyszeń społeczeństwa obywatelskiego, nie należy się dziwić, że bliska perspektywa porozumień o partnerstwie gospodarczym skłania do pytań i wzbudza wiele obaw i wątpliwości.

Pamiętając o tym, że modele organizacyjne społeczeństwa afrykańskiego posiadają głęboko zakorzenione szczególne cechy społeczno-polityczne, zaś ich uwzględnienie powinno służyć osiągnięciu celów określonych przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, EKES uważa, że aby ta nowa i ambitna europejska strategia na rzecz Afryki mogła się powieść, jego własnym zadaniem jest wspomaganie społeczeństwa obywatelskiego, będącego istotnym podmiotem polityki rozwoju. Komitet wskazuje na istnienie dwóch podstawowych dziedzin, w których organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą odegrać decydującą rolę.

⁽¹⁾ Strategia UE na rzecz Afryki: Europejsko-afrykański pakt na rzecz przyspieszenia rozwoju Afryki COM(2005) 489 końcowy

— Zarządzanie sprawami publicznymi zgodne z rozwojem tego kontynentu, które powinno odpowiadać głównie takim kryteriom jak:

- poszanowanie praw człowieka,
- prawo do swobodnej i zdecentralizowanej informacji,
- jawność zarządzania organizacjami i administracją danych krajów,
- walka z korupcją, będącą podstawową przeszkodą dla jakiegokolwiek poprawnego zarządzania sprawami publicznymi,
- powszechne prawo dostępu do wody, służby zdrowia, edukacji
- zagwarantowanie bezpieczeństwa żywnościowego.

Aby to osiągnąć, EKES zaleca szczególnie szerszy i łatwiejszy dostęp organizacji afrykańskiego społeczeństwa obywatelskiego do finansowania wspólnotowego, a także jego systematyczny udział w określaniu i wdrażaniu polityki i strategii w zakresie współpracy.

— Walka z AIDS

Rola organizacji społeczeństwa obywatelskiego jest w tej walce podstawowa, gdyż mają one ułatwiony dostęp do chorych w terenie (zapobieganie, diagnoza, opieka itp.). Konieczne jest całościowe podejście do wszystkich trzech pandemii i stowarzyszenia pacjentów są w tej walce istotnym ogniwem.

Unia Europejska powinna umożliwić rozwiązanie problemu zasobów ludzkich przez zwiększenie zdolności technicznych i szkolenia skierowane do wszystkich podmiotów. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wzywa przywódców politycznych, gospodarczych i społecznych, by się zjednoczyli w dążeniu do tego celu.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny twierdzi, że sprawą najpilniejszą jest udostępnienie lekarstw (działających kompleksowo), których koszty leżą w gestii instancji międzynarodowych, oraz że Unia Europejska powinna wpłynąć na rozwój i przyspieszenie badań prowadzących do otrzymania uniwersalnej szczepionki.

1. Wprowadzenie

1.1 Dnia 12 października 2005 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat skierowany do Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i zatytułowany „Strategia Unii Europejskiej na rzecz Afryki: europejsko-afrykański pakt na rzecz przyspieszenia rozwoju Afryki”.

1.2 EKES popiera ogólny zarys i troskę o spójność tego ambitnego europejsko-afrykańskiego projektu który był bardzo różnie przyjmowany przez afrykańskie organizacje pozarządowe. Wyzbywszy się złudzeń, zastanawiały się one dlaczego nowy plan miałyby się okazać skuteczny, skoro inne zakończyły się porażką.

1.3 Dokument będący owocem długofalowej pracy podjętej przez komisarza Louisa MICHELA od momentu jego pojawienia się w europejskim organie wykonawczym, tj. od listopada 2004 r., proponuje 25 państwom członkowskim Unii Europejskiej wspólną politykę współpracy z Afryką, wskazując na różnorodność kontekstów politycznych oraz poziomów rozwoju, co jest związane ze stosunkami sięgającymi daleko w przeszłość i co wymaga nowego podejścia.

1.4 Strategia jest ambitna, gdyż zawiera wykaz — niewątpliwie bardzo długi, lecz niekompletny — dziedzin priorytetowych, które mogą mieć wpływ na rozwój kontynentu.

1.5 Ma ona zatem bardzo stymulujący charakter; poza tym czyni ona z aspektu politycznego centralny element rozwoju. Dzięki niej Unia Europejska może pozostać najbardziej wpływowym partnerem Afryki.

1.6 Proponowana metoda zmierza również do zapewnienia lepszej koordynacji na szczeblu europejskim i uwspólnotwienia działań, co zmierza w kierunku umocnienia Unii Europejskiej w momencie, gdy pojawiają się liczne głosy wyrażające ubolewanie z powodu braku pogłębiania współpracy.

2. Uwagi ogólne

2.1 Wszędzie dają się słyszeć liczne głosy przestrzegające przed katastrofą, która może nastąpić w Afryce, jeżeli Europa lub reszta świata nie podejmie szybko odpowiednich działań.

2.2 Jeżeli Afryka nie zacznie rozwijać się samodzielnie, konsekwencje w postaci migracji, chorób lub też problemów związanych ze środowiskiem naturalnym będą coraz poważniejsze, bez względu na naszą wolę.

2.3 Wniosek jest zatem jeden: należy ponownie przemyśleć zasady pomocy udzielanej przez kraje uprzemysłowione Afryce. Nie jest to pierwsze bicie na alarm, a niektórzy decydenci polityczni lub gospodarczy otwarcie mówią o „hipokryzji” krajów uprzemysłowionych.

2.4 Przewidywać można, że ciągła fala migracji spowoduje nacisk, który będzie wzrastał w ciągu najbliższych lat i że liczba mieszkańców Afryki będzie szybko rosła, a perspektywy

rozwaju gospodarczego rysują się w ciemnych barwach. Ludność ma prawo dążyć do pewnego stopnia dobrobytu dopóki problemy wody, zdrowia, edukacji i bezpieczeństwa w zakresie żywności nie zostaną rozwiązane w długoterminowej perspektywie. Przewodniczący Komisji również podziela ten niepokój twierdząc, że należy zmierzyć się ze strukturalnymi przyczynami niedostatecznego rozwoju Afryki. Zapowiedź nowej strategii, przewidywana od wielu miesięcy, zbiegła się z kryzysem na obszarze Ceuty i Melilli

2.5 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny doskonale rozumie cele wspomnianego komunikatu, którymi są:

— poprawa spójności polityki rozwoju w Afryce;

— potwierdzona wola realizacji Milenijnych Celów Rozwoju (MCR) w Afryce do 2015 r. dzięki wzmożeniu wysiłków i wskazaniu głównych celów; Europa musi się porozumieć z Afryką celem osiągnięcia rezultatów, a działania powinny polegać na znalezieniu rozwiązań zasadniczych problemów, jakimi są choroby, dostęp do wody, edukacja czy zatrudnienie; Komisja Europejska ma nadzieję, że jej nowa strategia może szybko przynieść pozytywne wyniki, gdyż — co godne podkreślenia — została opracowana we współpracy z Afrykanami

2.6 Komitet zastanawia się jednak, czy projekt nie jest zbyt ambitny, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę następujące kwestie:

— ogromna liczba niespełnionych obietnic; istnieje trwały rozdźwięk między deklarowanymi intencjami, a praktyką w terenie, gdyż działania w ramach pomocy są bezużyteczne, jeśli nie są przygotowane w porozumieniu z organizacjami działającymi lokalnie; pomoc bezpośrednia dla społeczeństwa obywatelskiego przewidziana w porozumieniu z Kotonu jest obietnicą, która przez zbyt długi okres nie była dotrzymywana, gdyż porozumienie to jest umową między państwami, która od początku nie uwzględnia odpowiednio obecności i działań społeczeństwa obywatelskiego;

— AIDS, które stanowi podstawowy problem na kontynencie afrykańskim; trzeba było piętnastu lat, aby zdać sobie sprawę z naszej zdolności do rzeczywistej pomocy dla Afryki;

— wszystkie trudności spowodowane brakiem odpowiedniego zarządzania w krajach afrykańskich, w tym problem ogromnych długów, często zaciągniętych przez rządy nie posiadające umocowania demokratycznego.

2.7 Aby pozostać w zgodzie z wyjściowymi deklaracjami, należy spełnić trzy warunki wstępne:

— wezwanie do zapewnienia większego bezpieczeństwa obywateli, w szerokim znaczeniu tego słowa,

— dostateczny wzrost gospodarczy, szczególnie dzięki porozumieniu z Kotonu i porozumieniom o partnerstwie gospodarczym,

— szeroko rozumiane lepsze zarządzanie.

2.8 Należy zauważyć znaczny wzrost środków wyasygnowanych na ten cel przez Unię Europejską i G8. W ciągu 10 lat fundusze te zostaną podwojone, a połowa tego wzrostu zostanie przeznaczona dla Afryki. Wiele niedotrzymanych w przeszłości obietnic, być może z obu stron, skłania jednak do ostrożności. Choć więc liczba obietnic wzrosła, to jednocześnie stwierdzić należy spadek rzeczywistej kwoty pomocy udzielanej przez niektóre kraje uprzemysłowione w ostatnich latach!

2.9 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgadza się z przesłaniem komunikatu szczególnie w zakresie definiowania polityki praw człowieka. Od 2001 r. w niektórych krajach osiągnięto znaczny postęp w określaniu kryteriów praw człowieka i w rozwoju procesów demokratycznych, niemniej jednak raz jeszcze należy położyć nacisk na lepsze przestrzeganie praw człowieka i zasad demokracji. Aby zapewnić rozwój wymiaru sprawiedliwości i państwa prawa, wspierać należy umacnianie i organizację społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności partnerów społecznych, których dialog powinien odpowiadać zasadom MOP.

2.10 Niemniej jednak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stwierdza, że należy określić priorytety, co wymaga zgłębienia następujących istotnych kwestii:

- koordynacja polityk wspólnotowych, w tym określenie koordynacji polityk poszczególnych państw członkowskich;
- dalsza refleksja nad nowymi formami finansowania rozwoju oraz konkretne ich wdrażanie, zwłaszcza poprzez udzielenie wsparcia grupie roboczej opracowującej nowe formy finansowania jako uzupełnienie pomocy publicznej (grupa została powołana na konferencji w Paryżu w lutym 2006 r.);
- rozważenie i wprowadzenie niezbędnej integracji regionalnej, a także polityk międzyregionalnych, a w szczególności stworzenie infrastruktur międzyregionalnych po przeprowadzeniu przetargów zapewniających spełnienie szczególnych warunków społecznych i ekologicznych; byłoby to pomocne przy tworzeniu instytucji regionalnych;
- podkreślenie problemu emigracji, przede wszystkim poprzez stworzenie możliwości stabilizacji populacji w Afryce; Unia Europejska musi mieć tu pełną świadomość sytuacji, gdyż emigracja z obszarów położonych na południe od Sahary pochodzi głównie ze wsi, skąd konieczność uczynienia przez Unię Europejską wszystkiego — w pełnym porozumieniu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego — aby przyczynić się do określenia i wdrażania polityki na rzecz wsi, pozwalającej tym regionom na osiągnięcie stanu zbliżonego do samowystarczalności w zakresie żywienia;
- wreszcie poprawa roli zarządzania wymaga, aby udział społeczeństwa obywatelskiego był skuteczny, gdyż porozumienie z Kotonu — trzeba to jasno stwierdzić — przyniosło w tym względzie rozczarowanie, a forum europejsko-afrykańskie nie przynosi przełomowych rezultatów; poszanowanie zasad dobrego zarządzania sprawami

publicznymi w państwach będących partnerami powinno zatem odpowiadać kryteriom takim jak:

- poszanowanie praw człowieka,
- równouprawnienie kobiet i mężczyzn,
- prawo do swobodnej i zdecentralizowanej informacji,
- jawność zarządzania organizacjami rządowymi i administracją,
- walka z korupcją, będącą podstawową przeszkodą dla jakiegokolwiek poprawnego zarządzania sprawami publicznymi,
- powszechne prawo dostępu do wody, służby zdrowia, edukacji,
- stopniowe ograniczanie gospodarki nieformalnej, która może stanowić w pewnych krajach 80 % całej działalności.

2.11 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przypomina również o bezwzględnej priorytecie, jakim jest rozwój obszarów wiejskich, często błędnie oceniany, a wymagający uwagi. W Afryce znaczenie rolnictwa jest bowiem oczywiste, z powodów powszechnie znanych: zapewnienie samowystarczalności żywnościowej, pozycja rolnictwa jako głównej dziedziny rozwoju, stabilizacja ludności. Znaczna część aktywnego społeczeństwa obywatelskiego to rolnicy i hodowcy. Istotne jest zatem uwzględnianie ich opinii przy opracowywaniu polityki wiejskiej i włączanie ich do jej wdrażania, tak aby zwiększyć szanse jej powodzenia.

2.12 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przypomina o poważnym problemie związanym z infrastrukturą, a polegającym na jej braku lub też na braku wyobraźni w tej dziedzinie. Chodzi tu zarówno o komunikację krajową i międzyregionalną, jak i o dostęp do wody, co ma oczywiste znaczenie w wymiarze geopolitycznym.

2.13 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wzywa również do zaprzestania udzielania wszelkiego bezpośredniego wsparcia budżetowego.

2.14 Rozwiązanie wymienionych kwestii nie będzie możliwe bez większego udziału społeczeństwa obywatelskiego w ramach lepszego zarządzania ogólnego, które dotyczy wszystkich organów publicznych, gospodarczych i społecznych.

3. Uwagi szczegółowe

W tym ogólnym kontekście Afryka stała się w 2005 r. tematem szeroko dyskutowanym na szczeblu globalnym. Na szczycie G8 w Szkocji w lipcu zeszłego roku, podczas uroczystości 60. rocznicy powstania ONZ w Nowym Jorku i ostatniego corocznego posiedzenia instytucji z Bretton Woods każdy — od Tony'ego Blaira po Horsta Kohlera, a nawet Paula Wolfowitza, nowego prezesa Banku Światowego — mówił, na swój sposób, o konieczności ratowania Afryki przed katastrofą.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny chce w tym miejscu wskazać pilne kwestie, na temat których wypowiedział się już przy różnych okazjach:

- bez wątpienia Afryka musi zostać potraktowana priorytetowo, niemniej jednak należy uwzględnić szeroki dostęp społeczeństwa obywatelskiego — z całą jego różnorodnością i specyficznymi realiami — do nowego zarządzania;
- walka z AIDS musi zostać uznana za kwestię niezwykle pilną, gdyż obecnie na naszych oczach, przy względnej obojętności, dochodzi do kolejnej tragedii.

3.1 Priorytet dla Afryki

3.1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny popiera wolę Komisji Europejskiej, aby uczynić z obszarów położonych na południe od Sahary priorytetową strefę pomocy Unii Europejskiej na rzecz rozwoju. Jednakże, aby zagwarantować skuteczność takiego podejścia, należy uzupełnić je lepszym zarządzaniem w Afryce, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym: dotyczy to afrykańskich organizacji między państwowych jak i państw oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Ze względu na niezależność, którą należy wzmocnić, a także bliskie kontakty z ludnością i zdolność do szybkiej reakcji, organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą sprzyjać faktycznemu przyswajaniu polityk rozwoju przez bezpośrednio zainteresowane populacje. Powody nienadążania Afryki są zapewne różnorodne, ale na pewno należą do nich brak samodzielności społeczeństwa obywatelskiego i jego niewystarczająca siła, co znacznie wpływa na sytuację. Koncepcja delegowania wyraźnie określona w porozumieniu z Kotonu i opracowana, by rozwiązać ten problem, nie spełnia swojej roli, gdyż bezpośrednia pomoc dla stowarzyszeń, przewidziana w tym porozumieniu, choć jest ona warunkowa, to trudno ją zorganizować.

3.1.2 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny proponuje zatem:

- szerszy i łatwiejszy dostęp afrykańskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego do finansowania wspólnotowego. Należy zapewnić możliwość bezpośredniego dostępu do finansowania na szczeblu krajowym. Ponadto należy opracować przekrojowy program finansowania podmiotów niepaństwowych jako uzupełnienie programów na szczeblu krajowym;
- zdecydowany i regularny udział społeczeństwa obywatelskiego w określaniu i wdrażaniu polityk i strategii współpracy, aby sprzyjać przyswajaniu przez nie procesu rozwoju i przyczynić się tym samym do dobrego zarządzania sprawami publicznymi; odnotowane gdzieś postępy są wynikiem powolnego, acz zdecydowanego dochodzenia do głosu mieszkańców, którzy wyrażają swoje opinie za pomocą wszystkich kanałów: partnerów społecznych, faktycznie działających i respektowanych stowarzyszeń, a zwłaszcza tych, które zajmują się promowaniem równouprawnienia, lokalnej gospodarki, edukacji lub informacji

3.1.3 Unia Europejska uważa, w ramach prowadzonych dwóch procesów oceny, że prawa człowieka są nienaruszalne. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wzywa, aby wsparcie Unii Europejskiej na rzecz społeczeństwa obywatelskiego nabrało rzeczywistego wymiaru, a w świetle problematyki praw człowieka:

- zawierało pragmatyczne podejście w swojej definicji,
- uwzględniało cel znalezienia wartościowych partnerów, którzy są w stanie podjąć dialog z rządami, szczególnie poprzez tworzenie niezależnych sieci organizacji pozarządowych,
- było dostępne, w zakresie finansowym, poprzez procedurę zaproszenia do składania projektów i realizację mikroprojektów na szczeblu lokalnym,

3.1.4 Podobne trudności należy przewidzieć przy realizacji porozumień o partnerstwie gospodarczym. Aby wprowadzić prawdziwy program jednolitego rynku i zrealizować prawdziwy program reform, należy pamiętać, że:

- kształcenie ludzkich i technicznych możliwości społeczeństwa obywatelskiego i mieszkańców Afryki ma jeszcze bardzo niepewne podstawy, szczególnie w przypadku kobiet;
- skoro ukierunkowanie pomocy Unii Europejskiej jest konieczne do wzmocnienia czynników produkcji, należy zwiększyć warunkowość pomocy i przewidzieć w programie porozumień o partnerstwie gospodarczym wymóg posiadania spójnych ponadnarodowych sieci.

3.1.5 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął do wiadomości otwarcie negocjacji w celu zawarcia porozumień o partnerstwie gospodarczym z różnymi blokami regionalnymi i wyraża nadzieję, że proces ten doprowadzi do rozkwitu handlu sprzyjającego zrównoważonemu rozwojowi i do wykorzenia ubóstwa. Jednakże Komitet wzywa do uwzględnienia następujących kwestii, bez których wspomniane partnerstwa nie będą faktycznie korzystne dla mieszkańców Afryki:

- konieczność rozpowszechniania wyczerpujących informacji pozwalających na systematyczne angażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w negocjacje i w opracowywanie analiz wpływu zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym,
- włączenie sektora prywatnego do negocjacji i wspieranie rozwoju jego możliwości,
- uwzględnienie konsekwencji społecznych i problematyki płci w analizach wpływu,
- elastyczność umów handlowych, polegająca na okresach przejściowych w ich stosowaniu celem ochrony przedsiębiorstw państw-sygnatariuszy, specjalnej ochronie powstającego przemysłu i środkach ochrony pozwalających stawić czoła konkurencji nowych krajów rozwiniętych,

— potrzeba rekonstrukcji zasobów własnych po absorpcji czasowych rekompensat finansowych, ale być może także możliwość korzystania z elastyczniejszych środków celem zachowania minimum niezależności co do opłat w dziedzinie handlu; w istocie państwa dotknięte utratą środków publicznych z powodu zmniejszenia celi w okresie przejściowym znajdują się często w bardzo niestabilnej sytuacji finansowej i mają trudności z finansowaniem ze środków publicznych edukacji i zdrowia na minimalnym poziomie;

3.1.6 W opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego pomoc Unii Europejskiej na rzecz rozwoju Afryki powinna uwzględniać zasady spójności społecznej i godnej pracy dla wszystkich, tak aby rozwój gospodarczy mógł objąć jak największą liczbę mieszkańców i nie prowadził do nadużyć. Łatwiej będzie można zagwarantować stosowanie tych zasad, jeżeli będzie istniał prawdziwy dialog społeczny, a w jeszcze szerszym kontekście — dialog między podmiotami społeczeństwa obywatelskiego.

3.1.7 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny proponuje zatem: nawiązanie współpracy z afrykańskimi radami gospodarczymi, społecznymi i kulturalnymi w zakresie wymiany doświadczeń i wiedzy, zgodnie z propozycją zawartą w komunikacie (2) Komisji Europejskiej, zwłaszcza w celu stworzenia skutecznych partnerstw w ramach inwestycji i pomocy skierowanych do określonych branż lub regionów, przekazanie swoich doświadczeń i wiedzy na szczeblu krajowym, jeżeli okazałoby się to konieczne, udzielenie wsparcia przy tworzeniu rad społeczno-gospodarczych dostosowanych do kultury afrykańskiej we wszystkich tych krajach, gdzie ich dotąd nie było i ewentualnie przy reformowaniu tych istniejących rad, które przestały być widoczne lub wiarygodne,

— Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zauważa pozytywne znaki: korzystny wzrost wpływów Organizacji Jedności Afrykańskiej, Europejski konsensus w sprawie rozwoju pomiędzy Radą UE, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską, utworzenie sieci organizacji społeczeństwa obywatelskiego w niektórych regionach (rolnicy, MŚP, partnerzy społeczni) itp.

Być może jest to znak, iż Unia Europejska uświadomiła sobie, że społeczeństwo obywatelskie jest niedostatecznie zaangażowane i że należy je odpowiednio uwzględnić w ramach nowej strategii.

3.2 Walka z pandemią

3.2.1 Jeżeli chodzi o AIDS, Komitet wzywa wszystkich przywódców politycznych, gospodarczych i społecznych do wspólnego działania. Z zadowoleniem odnotowuje wysiłki Międzynarodowej Organizacji Pracodawców (IOE — *International Organisation of Employers*) i Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych (ICFTU — *International Confederation of Free Trade Unions*), które zwróciły się do Komitetu z wnioskiem o współpracę w ramach różnych planów walki z pandemią, rozpoczętej w ośmiu krajach Afryki Południowej w 2003 r.

3.2.2 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny musi pełnić rolę orędownika tej walki we wszystkich instancjach, podczas seminariów regionalnych i lokalnych oraz na forum zgromadzeń plenarnych. Dzięki systemom edukacji oraz mobilizacji rodzin przez podmioty społeczeństwa obywatelskiego pojawił się promyk nadziei, gdyż po raz pierwszy zanotowano

spadek stopy zarażenia AIDS w Senegalu, Ugandzie i Zimbabwie, a średnia długość życia ponownie wzrasta. Trzeba jednak kontynuować działania; Komisja zapowiada opracowanie poradników w zakresie planowania walki z AIDS, powierzone partnerom krajowym.

3.2.3 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stwierdza, że walka ta wymaga znacznych środków finansowych na potrzeby prowadzenia polityki stałej prewencji i leczenia, możliwej dzięki skutecznym i uproszczonym środkom leczniczym, których koszty muszą zostać ściśle określone w porozumieniu ADPIC (w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej) w ramach Światowej Organizacji Handlu. Środki te są także potrzebne na wsparcie badań naukowych celem opracowania wiarygodnej i uniwersalnej szczepionki.

3.2.4 Potrzeby krajów rozwijających się w zakresie walki z wielkimi pandemią, zwłaszcza z HIV/AIDS w krajach na południe od Sahary, są ogromne, tym bardziej, że konsekwencje w wymiarze ludzkim, społecznym i gospodarczym już teraz są katastrofalne. Jest to sprawa niezwykle pilna, gdyż w krajach, w których stopa zarażenia AIDS jest bardzo wysoka (45-49%) pojawia się zagrożenie klęską głodu. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zaleca zatem interwencję Unii Europejskiej na dwóch płaszczyznach:

— na płaszczyźnie międzynarodowej:

podczas rundy negocjacji z Al-Dauha na rzecz rozwoju w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO), Komitet popierał i nadal popiera stanowisko Komisji Europejskiej sprzyjające dostępowi do leków dla krajów dotkniętych największymi pandemią; ponadto nowe instrumenty składają Unię Europejską do udziału w ogólnym dialogu z UNAIDS, Funduszem Światowym, Wysokim Komisarzem ds. Uchodźców i Światową Organizacją Zdrowia;

— na szczeblu krajowym:

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wychodzi z założenia, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego posiadają szczególne możliwości dotarcia do mieszkańców obszarów wiejskich w krajach, w których brakuje infrastruktury, a władze publiczne nie mają wystarczających środków, aby zapewnić minimalne świadczenia na całym terytorium kraju.

Z tego względu, podejmując wniosek partnerów gospodarczych i społecznych z krajów AKP, Komitet wzywa do utworzenia specjalnych funduszy europejskich, które pozwolą organizacjom społeczeństwa obywatelskiego rozpowszechnić wśród mieszkańców informacje na temat pandemii.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uważa, że całościowe podejście do trzech pandemii (AIDS, malaria i gruźlica) musi opierać się na społeczeństwie obywatelskim, zwłaszcza na osobach żyjących z chorobą, reprezentowanych przez stowarzyszenia pacjentów, w ramach zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu krajów będących beneficjentami.

Unia Europejska musi pomóc w rozwiązaniu kryzysu zasobów ludzkich poprzez zwiększenie zasobów ludzkich i technicznych.

(2) COM(2005) 132, „Przyspieszenie postępów w realizacji Milenijnych Celów Rozwoju: wkład Unii Europejskiej”, kwiecień 2005 r.

Po wyposażeniu w niezbędne zasoby finansowe i ludzkie, organizacje te muszą być zachęcane do tworzenia sojuszków i partnerstw ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w walkę z pandemią.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wzywa do skutecznego wspierania finansowego z funduszy europejskich działań prewencyjnych — w tym dostępu kobiet do rozwiązań z zakresu planowania rodziny — i opieki nad pacjentami i ich otoczeniem.

3.2.5 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny uważa, że należy wzmocnić zaangażowanie organizacji pozarządowych, partnerów społecznych, decydentów politycznych i zapewnić koordynację między wszystkimi zaangażowanymi stronami w tej istotnej walce. Komitet chce stać na straży tego działania, jako że wspomniana batalia ma priorytetowe i zasad-

nicze znaczenie dla wszystkich krajów, w których żyją zarażone populacje. Nie należy bowiem mieć złudzeń: z powodu braku zaangażowania większej ilości podmiotów, w związku z AIDS pojawia się już również problem głodu.

3.2.6 Unia Europejska musi skoncentrować się na zmniejszeniu kosztów farmaceutycznych poprzez utworzenie specjalnego partnerstwa z WTO. Komitet apeluje do państw członkowskich UE, aby przyłączyły się do inicjatywy kompleksowego i długoterminowego finansowania farmaceutyków (konferencja w Paryżu, luty 2006 r.) Komitet jest zdania, że zaangażowanie krajowych rad społeczno-gospodarczych powinno być wzmocnione poprzez ich włączenie w realizację, ocenę oraz monitorowanie tej nowej inicjatywy, aby w ten sposób zapewnić rzeczywistą kontrolę.

Bruksela, 18 maja 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie

COM(2005) 548 końcowy — 2005/0221 (COD)

(2006/C 195/26)

Dnia 28 listopada 2005 r., Rada, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 3 maja 2006 r. Sprawozdawcą była Marie HERCZOG.

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17-18 maja 2006 r. (posiedzenie z dnia 18 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 124 do 2 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię.

1. Streszczenie

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jednoznacznie popiera zalecenia Komisji dotyczące kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie. Zalecenia te są całkowicie zgodne ze strategią lizbońską zmierzającą w kierunku społeczeństwa opartego na wiedzy oraz z głównymi wytycznymi polityki zatrudnienia na lata 2005-2008.

1.2 EKES uważa, że jeśli wniosek zostanie wprowadzony w życie, powinien przyczynić się do ograniczenia skali problemów występujących na rynku pracy, a zwłaszcza do zmniejszenia rozbieżności pomiędzy przygotowaniem siły roboczej dostępnej na rynku a wymogami gospodarki.

1.3 Określenie przede wszystkim kluczowych kompetencji w zakresie wykształcenia może przyczynić się do osiągnięcia istotnego wspólnego celu, polegającego na tym, że młodzi

ludzie, zakończywszy wstępną edukację i kształcenie, będą posiadali kluczowe kompetencje w stopniu wystarczającym do prowadzenia dorosłego życia i osiągnięcia sukcesu na rynku pracy, zarówno jako pracownicy, jak i pracodawcy. Takie podejście sprawi, że jako dorośli będą w stanie rozwijać te kompetencje i aktualizować je przez całe życie, opierając się na solidnych podstawach wiedzy ogólnej, będącej jednym z warunków trwałej zdolności do adaptacji.

1.4 EKES uważa, że wśród instrumentów umożliwiających osiągnięcie tego celu, szczególne znaczenie ma takie przygotowanie nauczycieli, by z jednej strony byli w stanie skutecznie pomagać uczącym się w zdobywaniu kluczowych kompetencji zarówno w ramach szkolnictwa publicznego, jak i zawodowego czy w kształceniu dorosłych, a z drugiej, by sami potrafili stale zdobywać i rozwijać kluczowe kompetencje konieczne w ich życiu zawodowym.